

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС України

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

Сумський державний університет (Україна)

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Україна)

Національний університет харчових технологій (Україна)

Hochschule Burgenland. University of Applied Sciences (Австрія)

Jagiellonian University (Польща)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
12 листопада 2025 року

Полтава 2025

суспільством. Перспективними є моделі, що інтегрують принципи адаптивності, інноваційності й сталого розвитку, адже саме вони забезпечують довгострокову конкурентоспроможність українського бізнесу.

Література

1. Хахалєв Д., Гагарінов О. Економічна стійкість підприємства як основа сталого розвитку в умовах глобальних змін. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 3. С. 145–151.
URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34219>

2. Більовська О., Майстро Р. Особливості підприємницької діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Економічні науки. 2023
URL: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.2.50>

3. Пізняк Д. Перспективи розвитку інноваційних стартапів України в післявоєнний час. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 7(21).
URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/5381>

УДК 658.1

Литвин В.М., студентка
Хадарцев О.В., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Формування та ефективне використання активів підприємства є визначальними чинниками його фінансової стабільності, ділової активності та конкурентоспроможності на ринку. В умовах динамічного економічного середовища саме раціональне управління активами забезпечує підприємству можливість досягати стратегічних цілей, підтримувати ліквідність і підвищувати прибутковість.

Для ведення господарської діяльності підприємство повинно розпоряджатися певним майном, що належить йому на праві власності. Усі види майна, якими володіє підприємство, складають його активи.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», активи – це ресурси, які перебувають під контролем підприємства внаслідок минулих операцій і від використання яких очікується отримання економічної вигоди у майбутньому [1].

На початковому етапі процесу формування активів підприємства передусім визначається потреба в майнових і фінансових ресурсах, необхідних для забезпечення виробничої діяльності та досягнення стратегічних цілей. На цьому етапі аналізуються обсяги майбутніх витрат, планується структура

активів (необоротних і оборотних), а також визначаються потенційні джерела фінансування – власні або позикові. Це дозволяє підприємству раціонально спланувати розподіл ресурсів, забезпечити ліквідність і підвищити ефективність використання капіталу.

Активи підприємства формуються за рахунок двох головних груп джерел – власних і залучених. Основою цього процесу є фінансові ресурси, тобто сукупність грошових коштів, які підприємство має у своєму розпорядженні на певний момент часу. Ці кошти спрямовуються на придбання або створення активів, необхідних для здійснення господарської діяльності, забезпечення її безперервності та виконання фінансових зобов'язань. До власних джерел належать статутний, додатковий і резервний капітал, а також нерозподілений прибуток, який утворюється в результаті ефективної діяльності підприємства. Залучені ресурси, у свою чергу, включають банківські кредити, позики, а також кредиторську заборгованість за розрахунками з постачальниками чи іншими контрагентами. Зазвичай для фінансування поточних операцій підприємство насамперед використовує власні кошти, тоді як у разі їх недостатності залучає позикові ресурси для покриття тимчасового дефіциту обігових засобів [2, с. 18].

Формування активів відображається у балансі підприємства, де актив показує склад і розміщення майна, а пасив – джерела його фінансування. Раціональне поєднання джерел формування активів, врахування вартості капіталу, строків його залучення та рівня ризиків забезпечує стабільність фінансового стану підприємства, ефективність виробничої діяльності та можливість максимізації прибутку.

Активи підприємства слугують матеріальною та фінансовою основою його діяльності, спрямованої на досягнення статутних цілей і отримання прибутку. Їх застосування охоплює різні напрями: забезпечення виробничих процесів (використання основних засобів, матеріалів, ресурсів), реалізацію продукції та послуг (через оборотні активи), а також здійснення інвестицій – як у фінансові інструменти (акції, депозити), так і в нематеріальні ресурси (патенти, торгові марки, авторські права) [3, с. 21].

Раціональне використання активів передбачає досягнення максимального економічного результату за мінімальних витрат ресурсів. Для цього підприємство повинно підтримувати оптимальну структуру активів, забезпечувати їх ефективне залучення у виробничі процеси та контролювати оборотність. Важливо здійснювати постійний моніторинг стану основних засобів, рівня їх зносу, швидкості обігу оборотних активів, а також ефективності використання грошових коштів і дебіторської заборгованості [4, с. 16]. Особливе значення в сучасних умовах набуває управління нематеріальними активами, зокрема інтелектуальним капіталом, який дедалі більше визначає конкурентоспроможність підприємства. Ефективне управління активами базується на використанні економічного аналізу, показників рентабельності та сучасних методів оцінювання, що забезпечує фінансову стійкість і довгостроковий розвиток підприємства.

Таким чином, формування та ефективне використання активів є

ключовими чинниками забезпечення стабільного функціонування підприємства. Від оптимальної структури активів і раціонального вибору джерел їх фінансування залежить рівень ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Системний підхід до управління активами сприяє ефективному використанню ресурсів, мінімізації ризиків і підвищенню прибутковості підприємства.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 28.10.2025).
2. Брагіна О.С., Стельмащук Д.Д. Економічна сутність активів підприємства. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. №4(30). 2024. С. 16-24.
3. Гаєнко М.М., Омеляненко Д.О. Методичні підходи до аналізу формування та ефективного використання активів у рамках невизначеності та ризику. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. Вип. 2(94). 2023. С. 19-24.

УДК 330.3

Лобас В.Г., студентка
Хадарцев О.В., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

БІЗНЕС-МОДЕЛЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У процесі розвитку економіки та господарської діяльності стало зрозуміло, що потрібно чітко пояснити, як саме підприємства створюють і доставляють цінність своїм споживачам, а також як отримують прибуток. Для цього з'явилося поняття «бізнес-модель», яке сьогодні є важливою частиною управління підприємствами. Спочатку такого терміну, як «бізнес-модель», у наукових працях не було. Економісти більше досліджували загальні принципи функціонування фірм і підприємств. Але з часом, особливо з розвитком нових технологій та Інтернету наприкінці ХХ століття, стало очевидно, що потрібно краще описувати, як працюють нові компанії, які використовують нестандартні підходи до ведення бізнесу [1, с. 12]. У 2004 році швейцарський дослідник Александр Остервальдер, у співпраці з Івом Піньє, почав розробляти універсальний шаблон опису бізнес-моделі, який згодом став основою книги *Business Model Generation* [2]. У ній запропонована «канва бізнес-моделі» - візуальна схема, яка допомагає описати основні компоненти бізнесу:

1. Клієнтські сегменти;